

Masarykova univerzita
Pedagogická fakulta
Katedra speciální pedagogiky
Brno 2012

Závěrečný projekt

Předmět : SP7MP_MTO2/01 Metodologie 2

Zpracovala : Bc.Kateřina Kalábová
UČO : 403376
datum :31.5.2012

Výzkumné téma : Hodnocení spokojenosti s pracovním uplatněním dospělých osob s mentálním postižením

Myslím, že pracovní uplatnění zdravotně postižených je velmi aktuální problém, který je velmi diskutovaný a proto jej hodlám zpracovávat.

Každý z nás potřebuje cítit svoji užitečnost a to, ať jsme zdraví a nebo ať máme jakýkoliv handicap. Proto mým cílem je, zjistit, jaký vliv má pracovní uplatnění na sebepojetí na osoby s mentálním postižením. Myslím, že je důležité zjistit, jak se vnímají osoby, které i přes svůj handicap našly pracovní uplatnění, v podobě tranzitního programu nově otevřené tréninkové kavárny, které má jako druhou možnost pracovního uplatnění, část zvanou tréninková zahrada. Mým cílem je zkoumat, jak zaměstnanci hodnotí jednotlivá stanoviště, jak popisují rozdíly mezi nimi a jaká je spokojenost zaměstnanců na daných pracovištích.

Výzkumný problém : Z hlediska pracovního uplatnění a dosažených zkušeností hodnotíme pracovní zkušenosti a oblíbenost dvou pracovišť – tréninkové zahrady a tréninkové kavárny.

Hlavní výzkumná otázka :

Které z pracovišť je u osob s mentálním postižením lépe hodnoceno?

Vedlejší výzkumné otázky :

- Jak jsou zaměstnanci spokojeni se svou prací?
- Jaký význam má pracovní uplatnění pro osoby s mentálním postižením?
- Které činnosti zaměstnanci vykonávají nejraději?
- Zjistit, jak se odráží úspěšnost v práci na osobní i rodinný život zaměstnanců.
- Zjistit, dle čeho jsou vybírání zaměstnanci tréninkové kavárny a tréninkové zahrady.

Volba výzkumné strategie :

Předpokladem pro výzkumnou část mé diplomové práce je kvalitativní forma výzkumu. Mým cílem je postihnout především názorovou složku, která je u každého člověka trochu jiná a nedá se zobecnit, proto jsem zvolila formu kvalitativního výzkumu.

S ohledem na dané téma bude mít podobu rozhovoru.

Návrh metody sběru dat, představa o počtu výzkumných jednotek :

Bude se jednat o rozhovor s předem připraveným scénářem a dopředu utvořenými otázkami, který bude doplněn škálovací stupnicí pro větší názornost . Výzkum bude vycházet z rozhovorů jednotlivých pracovníků a bude porovnávat jejich spokojenost s jednotlivými pracovišti. Následuje rozhovor s asistentem. Sekundárním cílem je zmapování tréninkové kavárny a tréninkové zahrady.

Jelikož se jedná o kvalitativní výzkum, tak jako reálný vidím počet 2-3 osob z každého pracoviště. Předem bude kontaktováno pracoviště, aby se dostalo zajištění spolupráce na výzkumu.

Následně spolu s odpovědným pracovníkem vybereme nejvhodnější objekty, kteří by byly schopni a ochotni spolupráce. Poté bude osobní rozhovor, kdy každá osoba bude osobně požádána, aby nám poskytla rozhovor.

Před zahájením samotných rozhovorů se budeme důsledně informovat o samotném pracovišti. Kolik mají zaměstnanců, kolik asistentů, jaké veškeré činnosti zaměstnanci provádějí, apod

Nástroj sběru dat :

Rozhovor

Úryvek z připravovaného nástroje sběru dat :

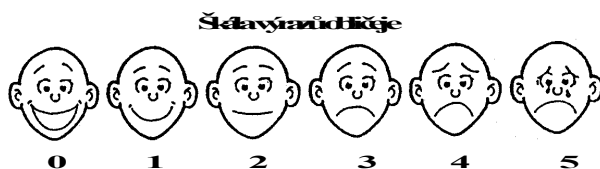
Scénář rozhovoru :

Rozhovor bude naplánovaný dopředu. Budeme mít vyprofilované zaměstnance se kterými se daný rozhovor bude konat. U zaměstnanců budeme mít předem zjištěno na jaké úrovni mentálního vývoje jsou a jak moc tedy bude nutno modifikovat otázky.

Jako doplněk využijeme škálu s čísly a nebo se smajlíky, která nám znázorní především názorové složky a spokojenost u problematických či nerozhodných účastníků rozhovoru

Škála, kterou budeme mít při rozhovoru musí být dostatečně názorná, můžeme například zvolit číselnou škálu nebo škálu se smajlíky, př. :

(Tato škála byla použita z ošetřovatelství pro hodnocení bolesti. Škála bude modifikována na spokojenost s prací)

Scénář rozhovoru :

- *základní otázky na představení se, věk*
- Jak dlouho pracujete v tréninkové kavárně?
- Jak dlouho pracujete v tréninkové zahradě?
- Pracovala jste také v tréninkové zahradě / tréninkové kavárně ? Pokud ano, jak dlouho na kterém pracovišti ?
- Které pracoviště se Vám líbilo více?
- Jak moc se Vám líbilo v zahradě? A jak moc v kavárně (*využijeme hodnotící škály*)
- Co vše tady provádíte za činnosti ? (*Ptáme se na činnosti, které máme předem zjištěné od odpovědných pracovníků*)
- Která činnost Vás baví nejvíce?
- Jaké činnosti se tam provádějí?
- Co vás nejvíce bavilo?
- Co doma říkají na to, že tady pracujete?
- Podporují Vás v práci?

Zamyšlení nad možnými praktickými a etickými problémy:

Jako první pracovní problém by mohl nastat s pracovištěm, ve kterém mám zájem konat svoji výzkumnou část. Pracoviště by mohlo odmítnout spolupráci. Tento problém by se dal řešit oslovením jiného zařízení nebo vysvětlením a vhodným motivačním dopisem, ve kterém důsledně vysvětlíme svůj zájem a přesně popíšeme, které činnosti hodláme provádět, jak časově náročný náš výzkum bude.

Dalším problémem může být výzkumný vzorek. Tento problém by mohla vyřešit důsledná spolupráce s pracovníkem pracoviště, který má navázaný vztah se zkoumaným vzorkem. Pracovník může předem připravit osoby na to, že budou předmětem zkoumání. Nebo je vhodné poprvé zajít na zkoumané místo a předem si vybudovat vztah se zkoumaným vzorkem.

Jelikož tréninková kavárna, kterou hodlám zkoumat, úzce spolupracuje s denním rehabilitačním stacionářem, je také možnost domluvit si návštěvu ve stacionáři v době, kdy nejsou zaměstnanci kavárny v práci a budou tedy mít více volného času na rozhovor.

Co se etických problémů týče, tak doufám, že se žádné nevyskytnou, jen je vhodné promyslet, jak moc můj výzkum případně narušil chod kavárny a vzít v úvahu citové vazby zaměstnanců při častých návštěvách, což by se dalo ovlivnit tím, že předem oznámíme, že naše

návštěvy budou trvat jen po určitou dobu a případně tento fakt připomínat.

Záznam z rozhovoru :

Jelikož v době konání rozhovoru jsem ještě neměla zajištěný vstup do tréninkové kavárny, rozhodla jsem se proto realizovat rozhovor s pracovnící denního rehabilitačního stacionáře, která se podílela na zakládání tréninkové kavárny a tréninkové zahrady :

„Naše tréninková kavárna se nachází v prostorách Státního zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou a poskytuje možnost lidem s postižením, co nejreálnější pracovní zkušenosti. Kavárna je zaměřena na lidi s mentálním a kombinovaným postižením, kteří jsou na základě svého zdravotního stavu ohroženi sociálním vyloučením ze společnosti. Hlavním cílem projektu je rozvoj pracovní terapie Denního centra Barevný svět, který vznikl za podpory Evropského sociálního fondu z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu České republiky.

Zaměřujeme se na lidi s mentálním a kombinovaným postižením a cílem je zajistit jim základní znalosti o pracovním procesu a dopomoci jim v uplatnění na volném trhu práce. Zájemci o práci v naší tréninkové kavárně musí nejprve projít motivačním kurzem a teoretickou přípravou, která probíhá v našem centru.

A následně po absolvování příslušných kurzů budou dle svých možností zařazeni do pracovních činností kavárny a bude s nimi individuálně sjednáván zkrácený pracovní úvazek a tím dojde k jejich zapojení do pracovního procesu. Samozřejmostí je, že během celé doby, kdy bude kavárna v provozu je nad pracovníky osoba, která dohlíží na plynulý provoz kavárny a je nápomocná osobám, které se tohoto tranzitního programu účastní. Také po celou dobu probíhají konzultace s psychologem.“

Námět k modifikaci výzkumu dle realizovaného rozhovoru :

Dle rozhovoru mě napadlo několik poznatků, které je nutno brát v potaz a pokud se podaří tak je ve výzkumu také realizovat :

- 1.) Myslím, že vhodné by bylo navštívit motivační kurzy a zjistit, jaké jsou na něj reakce.
- 2.) Rozhovor mě utvrdil v tom, že nejlépe bude prvně navázat vztah s klienty návštěvou centra.
- 3.) Pokud bude psycholog nakloněn, ráda bych i s ním učinila rozhovor, který by se týkal zejména toho, jaké problémy se zaměstnanci nejčastěji řeší.
- 4.) Návštěva tréninkové kavárny a zahrady by měla být jednou z posledních fází výzkumu, nikoliv jako první.

Literatura a zdroje :

BACH, Heinz. *Pädagogik bei mentaler Beeinträchtigung* : Revision der Geistigbehindertenpädagogik. Bern : Paul Haupt, 2001. 128 s. ISBN 3825221938.

BARTOŇOVÁ, M., BAZALOVÁ, B., PIPEKOVÁ, J. Psychopedie, texty k distančnímu vzdělávání. 1. vyd. Brno: Paido, 2007. 150 s. IBSN 978–80–7315–161–4.

BAZALOVÁ, B. Psychopedie. In. PIPEKOVÁ, J. Kapitoly ze speciální pedagogiky. Brno: Paido, 2006. ISBN 80–7315–120–0.

KREJČÍŘOVÁ, O. *Problematika zaměstnávání občanů se zdravotním postižením: studijní texty*. Praha: Rytmus, 2005. 87 s. ISBN 80–9035–981–7.

MICHALÍK, J. a kol. Poradenství uživatelům sociálních služeb. Pardubice: Silueta, s.r.o., 2008. ISBN 978–80_903658–2–7.

PLEVOVÁ, Ilona a Regina SLOWIK. Komunikace s dětským pacientem. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 247 s. ISBN 978-802-4729-688.

PROCHÁZKOVÁ, Lucie. Podpora osob se zdravotním postižením při integraci na trh práce. Brno : MSD, 2009. 170 s. ISBN 9788073920944.

SUHRWEIER, Horst. Geistige Behinderung : *Psychologie, Pädagogik, Therapie*. Berlin : Luchterhand, 1999. 280 s. ISBN 3472035234.

ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Mentální retardace : vzdělávání, výchova, sociální péče*. Vyd. 4., přeprac. Praha : Portál, 2011. 221 s. ISBN 9788073678890.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3.vydání. rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2004. 870 s. IBSN 80–7178–802–3.

VALENTA, Milan. *Psychopedie : [teoretické základy a metodika]*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha : Parta, 2009. 366 s. ISBN 9788073201371.

Internetové zdroje :

Hodnotící škály: Hodnocení bolesti. VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA ZDRAVOTNICKÁ A STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA, Hradec Králové. Trenažér plánování ošetrovatelské péče: Nursing Care Planning Multimedia Simulator [online]. 2012 [cit. 2012-05-18]. Dostupné z: <http://ose.zshk.cz/vyuka/hodnotici-skaly.aspx>.

Doporučuji výzkum ještě dotáhnout, upřesnit cíle a váš hlavní zájem. Iritující v celém projektu je množství překlepů – vždyť vám je word podtrhuje!

